

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL A SKUNDO PRIEŠ PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2014-10-06 Nr. 4D-2013/2-573
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo A (toliau citatose ir tekste vadinama – Asociacija arba Pareiškėja), kuriai atstovauja Asociacijos pirmininkas X, skundą dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su Panevėžio miesto teritorijos bendroju planavimu.

2. Asociacija skunde nurodo:

2.1. Savivaldybės taryba 2011-09-29 priėmė sprendimą Nr. 1-9-32 rengti Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano (toliau citatose ir tekste vadinama – BP) keitimą ir pavedė Savivaldybės administracijos direktoriui organizuoti BP keitimo procedūras teisės aktų nustatyta tvarka. 2012-06-18 Panevėžio miesto dienraštyje „Sekundė“ Nr. 141 išspausdintame skelbime dėl pradedamo rengti BP keitimo nebuvo nurodytas terminas, iki kada teikiami ir priimami pasiūlymai, Savivaldybės tarybai buvo teiktas tvirtinti teritorijų planavimo dokumentas, kurio svarstymo procedūra nebuvo pasibaigusi, nes 2013-03-05 Asociacija kartu su C ir D pateikė Savivaldybės administracijos direktoriui prašymą skubiai sukviesti viešą susirinkimą BP keitimo koncepcijos svarstymui, neteikti Savivaldybės tarybai tvirtinti BP keitimo koncepcijos, kol nebus priimti sprendimai, tenkinantys bendruomenių interesus, Savivaldybė nepateikė atsakymo į 2013-03-05 prašymą.

Siekdama, kad baigiamoje rengti BP keitimo koncepcijoje būtų panaikintos prielaidos galiojusio BP sprendiniams nutiesti Jurginų gatvės trasoje, Panevėžio mieste, B1 kategorijos gatvę (šiaurinę aplinkkelį), 2013-03-14 elektroniniu paštu pateikė planavimo organizatoriui pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos, kuriame išdėstė nuostatas dėl BP keitimo koncepcijos, prašydama apie priimtus sprendimus informuoti įstatymų nustatyta tvarka ir terminais, pasiūlymas neišnagrinėtas ir atsakymas nepateiktas. BP rengėjo UAB „B“ (toliau citatose ir tekste vadinama – BP rengėjas) atsakymas į pasiūlymą gautas pavėluotai (2013-04-02), t. y. jau po sprendimo dėl BP keitimo koncepcijos patvirtinimo (2013-03-28).

Savivaldybės tarybos 2013-03-28 sprendime Nr. 1-56 „Dėl Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos patvirtinimo“ (toliau citatose ir tekste – Tarybos sprendimas) nurodyta klaidinanti apskundimo tvarka, pažymint, jog sprendimas per vieną mėnesį gali būti apskundžiamas Panevėžio apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka arba per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka;

Savivaldybės taryba buvo suklaidinta Savivaldybės darbuotojų, parengusių Tarybos sprendimo projektą, ir jį derinusių valstybės tarnautojų.

Kreiptasi į Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcija) Panevėžio teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyrių (toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcijos skyrius), prašant: įvertinti, ar planavimo organizatorius, organizuodamas ir atlikdamas BP keitimo procedūras, nepažeidė teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, teritorijos planavimo procedūrą; įvertinti, ar BP rengėjas, rengdamas BP keitimo koncepciją, nepažeidė teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, teritorijų planavimo procedūrą; įvertinti, ar Tarybos sprendimas neprieštarauja Teritorijų planavimo įstatymui ir kitiems teisės aktams, jų nuostatomis; nustatius, kad Savivaldybės taryba, priimdama Tarybos sprendimą, pažeidė įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias teritorijų planavimą, pagal kompetenciją įstatymo nustatyta tvarka imtis priemonių, šalinant pažeidimus ir spręsti klausimą dėl sprendimo panaikinimo.

2.2. Asociacija 2013-03-28 raštu kreipėsi į Savivaldybės merą, prašydama pateikti 2013-03-28 Savivaldybės tarybos posėdžio medžiagą, įskaitant ir Savivaldybės tarybos posėdžio, kuriame buvo svarstytas BP keitimo koncepcijos tvirtinimo klausimas, protokolo išrašą, vaizdo ir garso įrašus.

Savivaldybės meras 2013-04-08 raštu Nr. 19-4.5-760 nepateikė protokolo išrašo, nurodė, kad vaizdo ir garso įrašą galima peržiūrėti Savivaldybės interneto svetainėje.

3. Asociacija prašo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių: siūlyti Savivaldybės administracijos direktoriui skirti nusižengusiems pareigūnams tarnybines (drausmines) nuobaudas; vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu ir Savivaldybės tarybos reglamento nustatyta tvarka, siūlyti Savivaldybės merui spręsti klausimą dėl nuobaudos skyrimo Savivaldybės administracijos direktorei Kristinai Vareikienei; atkreipti Savivaldybės mero ir Savivaldybės administracijos direktorės dėmesį į įstatymų nesilaikymą, teisių pažeidimą viešojo administravimo srityje ir siūlyti imtis priemonių, kad būtų pašalinti įstatymų pažeidimai, jų priežastys ir sąlygos.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš kartu su skundu pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Trys Panevėžio miesto bendruomenės (Asociacija, C ir D; toliau citatose ir tekste vadinami – pareiškėjai) raštu 2013-03-05 kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių, Savivaldybės merą ir Savivaldybės tarybos narius, nurodydamos:

„Remdamiesi Europos savivaldos chartija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsniu bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 „Dėl visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“, konstatuojame, jog Panevėžio bendrojo plano keitimo koncepcijos viešas svarstymas organizuotas netinkamai: nevyko konsultacijos su visomis suinteresuotomis visuomenės grupėmis, taip pat ir Asociacija, C, D; buvo priimami vienpusiai sprendimai, prieštaraujantys teritorijų planavimo teisės aktams bei statybos techniniams reglamentams, nesvarstytos alternatyvos ir kt.

Prašome Jūsų skubiai sukviesti viešą susirinkimą BP keitimo koncepcijos svarstymui, kuriame dalyvautų planavimo organizatorius, BP keitimo koncepcijos rengėjas ir Asociacijos, C, D nariai. Taip pat prašome Savivaldybės mero ir Savivaldybės administracijos direktoriaus neteikti Savivaldybės tarybai tvirtinti BP keitimo koncepcijos, o Savivaldybės tarybos – jos netvirtinti, kol nebus priimti sprendimai, tenkinantys bendruomenių interesus.“

4.2. Pareiškėja 2013-03-14 pasiūlyme „Dėl Panevėžio miesto bendrojo plano keitimo koncepcijos“, adresuotame Savivaldybės administracijos direktoriui, BP rengėjui, pažymėjo:

„Trys Panevėžio miesto bendruomenės siekia, kad baigiamoje rengti BP keitimo koncepcijoje būtų panaikintos prielaidos šiuo metu galiojančio BP sprendiniams nutiesti dabartinės Jurginų gatvės trasoje B1 kategorijos gatvę (šiaurinę aplinkkelį). Tokio sprendinio (realizuoto detaliojo planu) 2009 m. patikrinimo išvada neigiama; kita aplinkkelio alternatyva numatyta nustatyta tvarka suderintame Panevėžio rajono savivaldybės specialiajame plane. Kadangi viešas koncepcijos svarstymas organizuotas netinkamai: nevyko konsultacijos su visomis suinteresuotomis

visuomenės grupėmis, taip pat ir pareiškėjais; koncepcija nesvarstyta net visuose Savivaldybės tarybos komitetuose; priimami vienpusiai sprendimai, prieštaraujantys teritorijų planavimo teisės aktams bei statybos techniniams reglamentams; nesvarstytos alternatyvos, pakartotinai teikiame siūlymus planavimo organizatoriui ir koncepcijos rengėjui dėl BP keitimo koncepcijos keitimo:

Išbraukti BP keitimo koncepcijos dalyje 2.2. *Susisiekimas* šias nuostatas: 1. Susisiekimo sistemų koncepcijos variantai nekeičiami, nenagrinėjami ir lieka patvirtintas I koncepcijos variantas (*Panevėžio miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Rengimo etapas. II dalis. Miesto vystymo koncepcija. 3.2,3. miesto susisiekimo vystymas. 27-30 psl.*) 1. Miesto urbanistinių ašių karkasas ir gatvių tinklas formuojamas esamų gatvių pagrindu užtikrinant ankstesniojo generalinio plano tęstinumą (*Savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Rengimo etapas. II dalis. Miesto vystymo koncepcija. 3.2.3. Miesto susisiekimo vystymas. 27–30 psl.*);

Numatyti BP keitimo koncepcijos dalyje 2.2. *Susisiekimas* šias nuostatas: 1. Miesto urbanistinių ašių karkasas ir gatvių tinklas formuojamas esamų gatvių pagrindu, užtikrinant ankstesniojo generalinio plano tęstinumą, išskyrus miesto šiaurinio apvažiavimo formavimą, įrengiant Panevėžio miesto šiaurinį aplinkkelį (Pramonės g. tęsinys iki Lėvens g.). Šiaurinis miesto apvažiavimas formuojamas Panevėžio rajono teritorijoje pagal Panevėžio rajono intensyvios plėtros teritorijos nuo Panevėžio miesto iki magistralinio kelio VIA BALTICA (A9/272) specialųjį planą“; 2. BP 7.4.2. sprendinys dėl pagrindinės (B1 kategorijos) gatvės (šiaurinio aplinkkelio) tiesimo Jurginų gatvės trasoje (*Panevėžio miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas. Rengimo etapas. III dalis. Sprendiniai. 7.4. Panevėžio miesto gatvių tinklas. 54–57 psl.*) keičiamas į šiaurinio miesto apvažiavimo formavimo Savivaldybės teritorijoje pagal Savivaldybės parengtą ir su suinteresuotomis institucijomis suderintą „Panevėžio aplinkkelio intensyvios plėtros teritorijos nuo Panevėžio miesto iki magistralinio kelio VIA BALTICA (A9/272) specialųjį planą“ sprendinį; 3. Jurginų gatvės trasoje formuojamos žaliosios teritorijos.“

4.3. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi Savivaldybę ir Inspekciją, prašydamas: pateikti visą informaciją, paaiškinimus dėl visų pažymos 2 paragrafe nurodytų aplinkybių, informuoti apie skunde nurodytą BP keitimo planavimą bei viešumą užtikrinančias procedūras; patikslinti, ar buvo išlaikytos visuomenės informavimo procedūros, rengiant Pareiškėjos skunde nurodytą BP keitimo koncepciją; patikslinti, kada pirmą kartą Savivaldybėje buvo gautas Asociacijos kreipimasis dėl BP keitimo koncepcijos; pateikti susirašinėjimo su Asociacija šiame skunde nurodytais klausimais dokumentų kopijas; patvirtinti arba argumentuotai paneigti Asociacijos teiginį, kad Savivaldybės tarybai BP keitimo koncepcija tvirtinti buvo teikta, teisės aktų nustatyta tvarka neišnagrinėjus planavimo organizatoriui pateiktų pasiūlymų dėl BP keitimo koncepcijos; informuoti, ar Savivaldybėje buvo gauti Asociacijos 2013-03-05, 2013-03-15 kreipimaisi, nurodyti, kam buvo pavesta spręsti kreipimosi raštuose keliamus klausimus ir parengti atsakymą; ar buvo imtasi konkrečių veiksmų kreipimosi raštuose nurodytų klausimų sprendimui iš esmės, ar buvo teisės aktų nustatyta tvarka parengti atsakymai į Asociacijos kreipimuisi dėl BP keitimo koncepcijos; jei atsakymai pateikti pažeidžiant teisės aktuose nustatytą terminą, nurodykite termino praleidimo priežastis; patikslinkite, ar buvo patenkinti Asociacijos 2013-03-05 ir 2013-03-15 kreipimosi raštuose suformuluoti prašymai; patvirtinti arba argumentuotai paneigti Asociacijos teiginį, kad Tarybos sprendime nurodyta klaidinanti apskundimo tvarka; informuoti, kas buvo atsakingas už Tarybos sprendimo projekto parengimą, paaiškinti, kodėl šiame sprendime galimybė kreiptis į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių nurodyta kaip alternatyva ginčyti sprendimo teisėtumą teismine tvarka, naudojant žodelį „arba“; informuoti, ar Savivaldybėje buvo gautas Asociacijos 2013-03-28 kreipimasis; paaiškinti, kodėl atsakyme nenurodytas teisinis reglamentavimas, kurio pagrindu atsisakyta pateikti Asociacijos prašytus dokumentus; informuoti, kokia tvarka ir kokių teisės aktų reikalavimais remiantis yra nagrinėjami prašymai, adresuoti Savivaldybės merui; patikslinti, ar skelbime dėl pradedamo rengti bendrojo teritorijų planavimo dokumento turi būti nurodytas terminas, iki kada gali būti teikiami pasiūlymai; pareikšti nuomonę, ar nagrinėjamu atveju buvo užtikrinta reali, o ne iliuzinė suinteresuotos visuomenės teisė dalyvauti svarstant BP keitimo koncepciją, kad suinteresuotieji asmenys galėtų tinkamai pasinaudoti įstatymuose ir kituose teisės aktuose garantuojamomis

teisėmis teritorijų planavimo procese; informuoti, ar Inspekcijoje arba šios institucijos struktūriniame padalinyje buvo nagrinėti Pareiškėjos skunde nurodyti klausimai, susiję su BP keitimo planavimu; pateikti Asociacijos kreipimosi ir atsakymo į jį kopijas; informuoti, ar buvo atliktas patikrinimas; ar nustatyti teisės aktų pažeidimai; kokie sprendimai priimti vykdant teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą; jei buvo nustatyti pažeidimai, informuoti, ar buvo imtasi priemonių jų pašalinimui.“

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. Iš Savivaldybės Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

5.1. „2012-06-18 Panevėžio miesto dienraštyje „Sekundė“ Nr. 141 išspausdintas skelbimas dėl pradedamo rengti BP keitimo parengtas vadovaujantis Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų [toliau citatose ir tekste vadinama – Nuostatai], patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 [...], IV sk. 18 p. išdėstytais reikalavimais. Nuostatuose nenurodyta skelbime pateikti konkretų terminą, iki kada teikiami ir priimami pasiūlymai, nes kiekvienas etapas viešinamas atskirai (Nuostatų IV sk. 19 ir 20 punktai). Skelbime nurodoma, kad pranešimai apie gyventojų apklausos vietą, laiką ir laikotarpį bus skelbiami atskirai.“

5.2. „2013-03-05 pareiškėjų prašymas (reg. Nr. 21-4.5.-221 [...]) gautas jau pasibaigus pasiūlymų teikimo koncepcijos rengimo stadijoje laikotarpiui. Iš pateiktų sistemos „Avilyš“ duomenų matyti su šiuo dokumentu atliktų veiksmų seka [...]. Atsižvelgus į prašymą „skubiai sukviesti viešą susirinkimą“, Savivaldybės iniciatyva pareiškėjai buvo kviečiami dalyvauti Tarybos komitetų posėdžiuose. Pareiškėjų atstovai dalyvavo: 2013-03-14 Strateginio planavimo ir investicijų komiteto posėdyje [...], 2013-03-18 Kultūros ir meno komiteto posėdyje [...], 2013-03-19 Švietimo, mokslo ir jaunimo reikalų komiteto posėdyje [...], 2013-03-19 Sveikatos, sporto, socialinės paramos ir nevyriausybinių organizacijų komiteto posėdyje [...], 2013-03-21 Miesto ūkio ir aplinkosaugos komiteto posėdyje [...], 2013-03-21 Ekonomikos ir finansų komiteto posėdyje [...].“

5.3. „Savivaldybė 2013-03-18 (reg. Nr. 21-4.5.-248 [...]) gavo Pareiškėjos 2013-03-14 pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos. Minimas pasiūlymas buvo adresuotas ir BP rengėjo direktorei E bei projekto vadovui F, todėl bendru sutarimu atsakymą į Pareiškėjos pasiūlymą parengė BP rengėjas (BP rengėjo 2013-03-27 raštas Nr. 01-13/298 [...]). Nuostatų II sk. 9 p. nurodyta, kad pasiūlymus dėl bendrojo plano pateikusiems asmenims raštu atsakoma ne vėliau kaip per 30 darbo dienų po pasiūlymo gavimo dienos, todėl atsakymas pateiktas laiku, nepažeidžiant teisiškai reglamentuojamų terminų.“

5.4. „Vadovaujantis Nuostatų 19 p., 2012-11-02 Panevėžio miesto dienraštyje „Panevėžio balsas“ Nr. 248 paskelbtas skelbimas apie BP keitimo [...] koncepcijos stadijoje parengtą Strateginio pasekmių aplinkai vertinimo (toliau – SPAV) ataskaitą. Pažymime, kad Urbanistinės struktūros bei architektūrinės erdvinės koncepcijos vystymo schema M 1:25 000 ir Funkcinių prioritetų (zonavimo) schema M 1:30 000 yra sudėtinės SPAV ataskaitos dalys. Ši informacija buvo paskelbta ir Savivaldybės internetiniame tinklalapyje www.panevezys.lt (rubrikose – Teritorijų planavimas „PANEVĖŽIO MIESTO TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTŲ PARENGIMAS (II ETAPAS). PROJEKTO SFMIS Nr. VP1-4.2-VRM-04-R-52-005“ PANEVĖŽIO MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS ir Aktualijos) bei Savivaldybės priimamojo skelbimo lentoje. Skelbime nurodoma pasiūlymų pateikimo tvarka ir terminai [...].“

„SPAV ataskaita ir koncepcijos brėžiniai buvo viešinami nuo 2012-11-02 iki lapkričio 29 d. Savivaldybės priimamojo patalpose ir internetiniame tinklalapyje. Pasiūlymus dėl SPAV ataskaitos ir koncepcijos stadijoje parengtų sprendinių galima buvo teikti iki viešo susirinkimo, vykusio lapkričio 29 d. 13 val. Savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyriuje, ir jo metu [...].“

„Vadovaujantis Savivaldybės teritorijos bendrojo plano rengimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-05-07 įsakymu Nr. D1-263, IV sk. 10 p., Savivaldybės

administracijos direktorius 2013-01-14 įsakymu Nr. A-40 pritarė BP rengėjo parengtai SPAV ataskaitai [...].“

5.5. „Nuostatų II sk. 7 p. nurodyta, kad pasiūlymus dėl bendrojo plano keitimo projekto galima teikti planavimo organizatoriui raštu per visą teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo ir jo metu. Todėl pasiūlymus dėl BP keitimo SPAV ataskaitos ir koncepcijos stadijoje parengtų sprendinių buvo galima teikti iki [2013 m.] lapkričio 29 d., t. y. iki viešo susirinkimo ir jo metu. Nustatytu terminu pasiūlymų iš Pareiškėjo nebuvo gauta, todėl Savivaldybės tarybai BP keitimo koncepcija tvirtinti buvo pateikta teisės aktų nustatyta tvarka ([...] sprendimo projekto kopija, aiškinamojo rašto kopija, tarybos kolegijos, komitetų posėdžio protokolai ir projekto pataisos kopija).“

5.6. „Tarybos sprendimo projektą 2013 metų sausio mėnesį parengė Savivaldybės Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji teritorijų planavimo specialistė Violeta Grinciūnienė. Šis Tarybos sprendimo projektas nuo 2013-01-10 iki sausio 14 d., buvo suderintas, vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-02-12 įsakymu Nr. A-151 „Dėl savivaldybės teisės aktų ir dokumentų projektų rengimo ir derinimo rekomendacijų patvirtinimo, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų 2004-03-16 Nr. A-198 I punkto ir 2005-09-23 Nr. A-885 2, 3 punktų pripažinimo netekusiais galios“. Šiame Tarybos sprendime numatyta, kad jis „[...] per vieną mėnesį gali būti apskundžiamas Panevėžio apygardos administraciniam teismui [...] Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo [...] nustatyta tvarka arba per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams [...] Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo [...] nustatyta tvarka“ [...].“

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (1994-07-07 Nr. 1-533) 18 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad „Savivaldybių institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų priimti administraciniai teisės aktai gali būti skundžiami teismui.“

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo [...] 13 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės. To paties įstatymo 15 straipsnyje nurodyta, kad „Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo.“

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (1999-01-14 Nr. VIII-1029) 5 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Kiekvienas suinteresuotas subjektas turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas.“ To paties įstatymo 3 straipsnyje 1 dalyje nurodyta, kad „Administracinis teismas sprendžia ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje.“ 2 straipsnio 15 dalyje nurodyta, kad „Administracinis aktas – vykdamas administravimo funkcijas, administravimo subjekto priimtas teisės aktas.“

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytų įstatymų ir juose įtvirtintų subjektų, nagrinėjančių pareiškėjų skundus ar prašymus, kompetenciją bei į tai, kad apskundimo objektai skirtingi ir pareiškėjai gali kreiptis į kiekvieną iš nurodytų subjektų, pateikdami prašymus ar skundus, todėl Savivaldybės priimamuose teisės aktuose ir buvo pasirinkta tokia apskundimo tvarka, nurodant, kad administracinis aktas gali būti skundžiamas per vieną mėnesį Panevėžio apygardos administraciniam teismui (Respublikos g. 62, LT-35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo [...] nustatyta tvarka *arba* per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams.

Be to, tokia tvarka buvo patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2009-02-12 įsakymu Nr. A-151 „Dėl savivaldybės teisės aktų ir dokumentų projektų rengimo ir derinimo rekomendacijų patvirtinimo, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų 2004-03-16 Nr. A-198 I punkto ir 2005-09-23 Nr. A-885 2, 3 punktų pripažinimo netekusiais galios“ (15 punktas), 2013-02-20 įsakymu Nr. A-147 „Dėl savivaldybės teisės aktų ir dokumentų projektų rengimo ir derinimo rekomendacijų patvirtinimo, savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų 2001-01-

03 Nr. 1, 2009-02-12 Nr. A-151 1 punkto, 2009-10-19 Nr. A-1021, 201-05-05 Nr. A-456, 2011-04-05 Nr. A-308, 2011-05-10 Nr. A-452 pripažinimo netekusiais galios“ (15 punktas). [...].“

„Apie tai, kad jungiklio „arba“ panaudojimas traktuojamas kaip klaidinanti apskundimo tvarka, Savivaldybės administracijos darbuotojai sužinojo [...], kai buvo gauta 2013-03-25 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriaus pažyma Nr. 4D-2012/4-1665“ (šioje pažymoje: pažymėta, kad „Savivaldybės administracijos [...] pareiškėjui buvo nurodyta, kad sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo gali būti skundžiamas Savivaldybės administracijos direktoriui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį arba Seimo kontrolieriams Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo.

Tačiau pažymėtina, kad [...] sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka, t. y. skundas gali būti paduodamas pasirinktinai: administracinių ginčų komisijai arba tiesiogiai administraciniam teismui. Tuo tarpu Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. Seimo kontrolierius pažymi, kad dėl tokios Savivaldybės administracijos [...] rašte nurodytos sprendimo neskirti piniginės socialinės paramos apskundimo tvarkos pareiškėjas galėjo būti suklaidintas, pasirenkant subjektą, kam apskųsti sprendimą dėl piniginės socialinės paramos neskyrimo.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir siekiant ateityje išvengti asmenų klaidinimo, Savivaldybės administracijos direktorei K. Vareikienei siūlytina užtikrinti, kad sprendimų dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo apskundimo tvarka būtų nurodyta tinkamai, pagal teisės aktų nuostatas. Taip pat siūlytina užtikrinti, kad Savivaldybės atsakomuosiuose raštuose būtų nurodoma, jog asmuo turi teisę Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui pateikti skundą dėl valstybės tarnautojų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“, bei Savivaldybės administracijos direktoriui rekomenduota: „užtikrinti, kad sprendimų dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo apskundimo tvarka būtų nurodyta tinkamai, pagal teisės aktų nuostatas“).

„Aptarę galimai klaidinančią jungiklio „arba“ naudojimą su Savivaldybės kalbos tvarkytojomis, siekiant išvengti ateityje galimo asmenų klaidinimo, buvo nutarta nurodyti sekančią apskundimo tvarką: „Šis sprendimas per vieną mėnesį gali būti apskundžiamas Panevėžio apygardos administraciniam teismui (Respublikos g. 62, LT-35158 Panevėžys) Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo [...] nustatyta tvarka. Per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams (Gedimino pr. 56, LT-01110 Vilnius) Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo [...] nustatyta tvarka.“

„Atsižvelgiant į tai, kad Tarybos sprendimo projektas buvo parengtas 2013 metų sausio mėnesį, todėl apie galimai klaidinančio jungiklio „arba“ vartojimą administracinio teisės akto apskundimo tvarkoje Savivaldybė neturėjo jokių duomenų.“

5.7. „Panevėžio apygardos administracinis teismas pateikė Savivaldybei 2013-05-07 nutarties kopiją dėl šiame teisme 2013-04-25 [pastaba: šio skundo tyrimo metu] gauto Pareiškėjos skundo, kuriuo prašoma panaikinti Tarybos sprendimą. Panevėžio apygardos administracinis teismas atsisakė priimti Pareiškėjos skundą“, nes: „Patvirtintas bendrasis planas įgauna teisinę galią ir tampa pagrindu rengti, keisti ar papildyti atitinkamo ar žemesnio lygmens specialiojo ar detaliojo teritorijų planavimo dokumentus. Taigi savivaldybės teritorijos bendrasis planas yra norminis teisės aktas, kadangi turi visus tokios rūšies aktui būdingus požymius.

Norminių administracinių aktų teisėtumui tirti ABTĮ [Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas] 16 skirsnyje nustatyta speciali tvarka, tačiau Pareiškėjos teisinis statusas neatitinka reikalavimų, numatytų ABTĮ 110 straipsnio 1 ir 2 dalyse, todėl laikytina, kad ji neturi teisės ginčyti norminio akto ABTĮ 16 skirsnyje nustatyta tvarka. Tačiau ABTĮ 111 straipsnyje numatyta teisė subjektams, nurodytiems šio įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje (tame tarpe

ir Pareiškėjai), prašyti ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį aktą, kai tame teisme yra nagrinėjama konkreti byla dėl jos teisių pažeidimo. [...] prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą Pareiškėja turi teisę pareikšti tik individualioje administracinėje byloje.“

5.8. „[...] Savivaldybėje 2013-03-29 gautas Pareiškėjos prašymas „Dėl įrašo ir protokolo pateikimo“, adresuotas Savivaldybės merui V. Satkevičiui [...].“ (prašoma pateikti Savivaldybės tarybos 2013-03-28 posėdžio klausimo „Dėl Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos patvirtinimo“ sprendimą, svarstymo protokolo išrašą, vaizdo ir garso įrašą bei visą kitą su minėto sprendimo priėmimu susijusią medžiagą).

Pasak Savivaldybės pareigūnų, „Iš pateiktų sistemos „Avilys“ duomenų matyti su šiuo dokumentu atliktų veiksmų seka. 2013-04-08 Savivaldybės meras Vitalijus Satkevičius raštu Nr. 19-4.5.-760 pateikė atsakymą su priedais (viso 37 lapai medžiagos) į Pareiškėjos prašymą. Atsakymas į prašymą buvo rengtas Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo nustatyta tvarka. Teisinis reglamentavimas, kurio pagrindu neva buvo atsisakyta pateikti pareiškėjo prašytus dokumentus, nurodytas nebuvo, kadangi šiuo raštu nebuvo atsisakyta pateikti pareiškėjo prašomų dokumentų. Be to, jame nurodyta, kur ir koku būdu galima susipažinti su Pareiškėją dominančia informacija [...]“ (Savivaldybė Seimo kontrolieriui nepateikė duomenų, patvirtinančių, kad Pareiškėjai buvo perduotas Savivaldybės tarybos 2013-03-28 posėdžio protokolo išrašas arba kad šio posėdžio protokolas paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje; Savivaldybės interneto svetainės 2014-09-26 duomenimis, skiltyje „Tarybos posėdžiai / 2013-03-28 09:00 Tarybos posėdis“ posėdžio protokolas nepateiktas).

Savivaldybės 2013-04-08 rašte pažymėta:

5.8.1. „Atsakydami į Jūsų prašymą informuojame, kad 2013-03-28 vykusio Savivaldybės tarybos posėdžio tiesioginę transliaciją galite peržiūrėti interneto svetainės <http://www.panevezys.lt/lt/posedziai.html> skiltyje „Posėdžiai - Transliacijų archyvas“ (posėdžių video archyvas). Pasirinkę 2013-03-28 posėdį galite jį peržiūrėti. Skiltyje „2013-03-28 09:00 tarybos posėdis“ jūs rasite pateiktus posėdžio darbotvarkės klausimus, vienas iš jų – „2. Dėl Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo koncepcijos patvirtinimo ([...])“. paspaudę minimą nuorodą Jūs galite peržiūrėti visą informaciją, susijusią su Jūsų klausimu.“

5.8.2. „PRIDEDAMA: 1. Tarybos sprendimo kopija (16 lapų); 2. Tarybos sprendimo rengimo dokumentų ir kitos medžiagos kopijos (21 lapas).“

5.9. „[...] Savivaldybės administracijos direktorius 2008-08-20 išleido įsakymą Nr. A-896 „Dėl asmenų aptarnavimo „Vieno langelio“ principu ir informacijos teikimo Panevėžio miesto savivaldybėje tvarkos aprašo patvirtinimo ir savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 -08-02 įsakymo Nr. A-676 1 punkto pripažinimo netekusiu galios“ [...] ir 2012-04-26 išleido įsakymą Nr. A-340 „Dėl savivaldybės dokumentų tvarkymo ir apskaitos dokumentų vykdymo sistemoje „Avilys“ tvarkos aprašo patvirtinimo, asmenų aptarnavimo „Vieno langelio“ principu ir informacijos teikimo Panevėžio miesto savivaldybėje tvarkos aprašo, patvirtinto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008-08-20 įsakymu Nr. A-896, 33–50 punktų pripažinimo netekusiais galios“ [...]. Aukščiau nurodytų Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais patvirtintų rekomendacijų, kurios patvirtintos vadovaujantis įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimais, nuostatomis ir yra nagrinėjami prašymai, adresuoti Savivaldybės merui.“

6. Iš Inspekcijos Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

6.1. Inspekcija išnagrinėjo Seimo kontrolieriaus pateiktą Pareiškėjos skundą dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su Panevėžio miesto teritorijos bendrojo planavimu.“

„[...] Planavimo organizatorius, privalo vadovautis Teritorijų planavimo įstatymu [...] (toliau vadinama – Įstatymas), Miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (toliau vadinama – Taisyklės), patvirtintomis aplinkos ministro 2004-05-07 įsakymu Nr. D1-263 [...], Nuostatų reikalavimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą.“

„Pagal Nuostatų 18 punktą, planavimo organizatorius, vadovaudamasis Nuostatų 5.1 punktu, turi pateikti informaciją apie pradedamą rengti teritorijų planavimo dokumento projektą, kuri skelbiama vietos laikraštyje ir savivaldybės interneto tinklalapyje ir seniūnijų, kuriose yra planuojama teritorija, skelbimų lentose. Kartu jis nurodo, kam ir kokių adresu teikti pasiūlymus, pateikia planavimo organizatoriaus, plano rengėjo adresus ir telefonus, elektroninio pašto ir interneto tinklalapio adresus.“

6.2. „Inspekcijos skyrius 2013-04-16 gavo Pareiškėjos skundą dėl teritorijų planavimo procedūrų pažeidimų, rengiant BP keitimo koncepciją“. Pareiškėja prašė: „1. Įvertinti, ar planavimo organizatorius – Savivaldybės administracijos direktorius, organizuojamas ir atlikdamas BP keitimo procedūras, nepažeidė teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, bei teritorijos planavimo procedūrų, [...]. 3. Įvertinti, ar Tarybos sprendimas neprieštarauja Įstatymui ir kitiems teisės aktams, jų nuostatomis [...]“.

6.3. „Inspekcijos skyrius į Pareiškėjos skundą atsakė 2013-05-15 raštu Nr. 2D-7538(18.2.)“, kuriame

6.3.1. pažymėjo:

1) „Savivaldybės administracijos direktorė, gavusi Jūsų prašymą sukviesti viešą susirinkimą dėl BP keitimo koncepcijos svarstymo ir šios koncepcijos neteikimo Miesto Tarybai, privalėjo atsakyti per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos“;

2) „BP planavimo organizatorius, Savivaldybės administracijos direktorius, ir BP rengėjas, organizuodami ir atlikdami BP keitimo procedūras, nepažeidė Įstatymo, Taisyklių ir Nuostatų reikalavimų. Tuo pačiu teisėtas ir Tarybos sprendimas“;

3) „Asmenys gautą atsakymą, kai į jų pateiktus siūlymus neatsižvelgta parengtame BP keitimo dokumente, gali apskųsti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą vykdančiai institucijai per mėnesį nuo jiems atsakymo į pateiktą pasiūlymą gavimo dienos“;

6.3.2. nurodė apskundimo tvarką („Šis atsakymas, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo [...] 36 straipsniu, asmens pasirinkimu gali būti skundžiamas Administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka“).

6.4. „Planavimo organizatorius, vadovaudamasis Nuostatų 5.1 papunkčiu, 2012-06-18 vietos laikraštyje ir 2013-06-20 savivaldybės tinklalapyje viešai paskelbė, kad pradedamas rengti BP keitimas bei tikslai ir uždaviniai. Skelbime nurodė, kad pasiūlymai planavimo organizatoriui teikiami raštu, nurodant vardą, pavardę, adresą ir motyvus, kuriais pagrindžiamas pasiūlymas, pateikia privalomus priedus. Viešumą užtikrinančios procedūros nepažeistos.“

Pažymėtina, kad LVAT [Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas] 2012-02-06 administracinėje byloje Nr. A502-169/2012 konstatavo, kad pateikti visuomenės pasiūlymai ir jų priėmimo ir atmetimo motyvai vertinami atitikimo teisės aktų reikalavimams požiūriu ne skundų dėl planavimo organizatoriaus atsakymų į pateiktus pasiūlymus nagrinėjimo metu, o teritorijų planavimo dokumento derinimo ir tikrinimo stadijose Priežiūros aprašo ir tikrinimo aprašo nustatyta tvarka. Tik teritorijų planavimo dokumento patikrinimo metu išnagrinėjama, kaip įvertinti planavimo pasiūlymai ir priežiūros institucijų atsakymai į skundus dėl atmetų planavimo pasiūlymų. Minėtoje nutartyje konstatuota, kad ikiteisminės ginčų dėl pateiktų pasiūlymų planavimo organizatoriui nagrinėjimo procedūros, kuri vyksta iki teritorijų planavimo dokumento pateikimo derinti ir tikrinti nurodyta tvarka, tikslas nėra įvertinti visų teritorijų planavimo dokumento sprendinių atitikimo teisės aktų reikalavimams, o nustatyti, ar planavimo organizatorius teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais atsakė pasiūlymų pareiškėjams, bei užtikrinti, kad šie pasiūlymai būtų užfiksuoti ir įvertinti, juos motyvuotai atmetant ar priimant. Ši procedūra yra skirta užtikrinti, kad planavimo organizatorius pateiktų pareiškėjams išsamius atsakymus į pasiūlymus, tinkamai informuoti pareiškėjus, kokiais teisės aktais vadovaujantis ir kodėl pasirinkti konkretūs [...] plano sprendiniai.“

„Atsižvelgiant į tai, Inspekcija turėjo pareigą patikrinti, ar planavimo organizatorius teisės aktų nustatyta tvarka atsakė į Pareiškėjos pasiūlymą, ar jį motyvuotai atmetė ar priėmė, tačiau į Pareiškėjos prašymą įvertinti, ar BP parengiamojo etapo procedūros atliktos nepažeidžiant teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, parengiamajame etape neturėjo būti atsakyta.“

6.5. „Vadovaujantis Nuostatų 19 punktu, planavimo organizatorius kartu su BP rengėju supažindino visuomenę su koncepcijos stadijoje rengiamais teritorijų planavimo dokumento sprendiniais ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo ataskaita. Apie galimybę susipažinti ir su ataskaita buvo viešai paskelbta vietos laikraštyje ir savivaldybės tinklalapyje bei nurodyta susipažinimo terminas, eksponavimo vieta ir svarstymo, pasiūlymų galimybė ir viešojo svarstymo data ir laikas. BP rengėjas 2013-03-14 gavo Pareiškėjos pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos. BP rengėjas 2013-03-27 į pasiūlymą atsakė raštu Nr. 01-13/298. Procedūrinių pažeidimų nenustatyta.“

„Paslaugų teikimo 2012-05-24 sutartyje Nr. 22-588 su BP rengėju rengiant BP korektūrą užtikrinti viešumą užtikrinančių procedūrų vykdymą, motyvuotai atsakyti į pareiškėjų pasiūlymus. Tačiau [...] Inspekcija turėjo pareigą patikrinti, ar planavimo organizatorius teisės aktų nustatyta tvarka atsakė į Pareiškėjos pasiūlymą, ar jį motyvuotai atmetė ar priėmė.“

6.6. „Vadovaujantis Taisyklių 28 punktu, koncepcija rengiama 20 metų laikotarpiui ir tvirtinama savivaldybės taryboje. BP keitimo koncepcija buvo svarstoma Savivaldybės komitetuose. Juose dalyvavo pareiškėjų atstovai. Vadovaudamasi komitetų nutarimais, Savivaldybės taryba Tarybos sprendimu [...] patvirtino BP keitimo koncepciją.“

„Informuojame, kad BP patvirtintas 2008-10-30 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-25-1. Šiuo metu vykdoma BP korektūra atliekama lokaliuose miesto teritorijose ir įtakos į Jurginų gatvės teritoriją neturi, o neplanuojamoje teritorijoje galioja 2008-10-30 priimti BP sprendiniai.“

„Savivaldybės taryba, priimdama Tarybos sprendimą, nepažeidė Įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų.“

„Tačiau [...] Inspekcija turėjo pareigą patikrinti, ar planavimo organizatorius teisės aktų nustatyta tvarka atsakė į Pareiškėjos pasiūlymą, ar jį motyvuotai atmetė ar priėmė.“

6.7. „Planavimo organizatorius, vadovaudamasis Nuostatų 18 punktu, [...] informaciją apie BP keitimo pradžią, pasiūlymų teikimo tvarką, planavimo tikslus ir uždavinius, planavimo organizatoriaus ir plano rengėjų adresus ir telefonus 2012-06-18 paskelbė vietos dienraštyje „Sekundė“, Savivaldybės tinklalapyje ir Savivaldybės priimamojo skelbimų lentoje.

Apie koncepcijos stadijoje parengtą SPAV ataskaitą, susipažinimo terminus, vietą, viešo svarstymo datą, laiką, motyvuotų pasiūlymų pateikimo tvarką planavimo organizatorius paskelbė 2012-11-02 vietos dienraštyje „Panevėžio balsas“, Savivaldybės tinklalapyje ir Savivaldybės priimamojo skelbimų lentoje. Viešinimo procedūros nepažeistos.“

6.8. „BP rengėjas 2013-03-14 gavo Pareiškėjos pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos. BP rengėjas 2013-03-27 į pasiūlymą atsakė raštu Nr. 01-13/298. Iki 2012-11-29 viešojo svarstymo ir jo metu buvo gauti 17 registruotų pasiūlymų. Į dalį pasiūlymų buvo atsižvelgta, į kitus neatsižvelgta atsakant motyvuotais atsakymais. Procedūrinių pažeidimų nenustatyta.“

6.9. „Vadovaujantis Taisyklių 8.6 papunkčiu parengiamojo etapo metu organizatorius viešai paskelbia apie priimtą sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios ir planavimo tikslų bei uždavinių. Nuostatų 5.1 ir 18 punktuose nėra nurodyta, kad skelbime dėl pradedamo rengti savivaldybės teritorijos bendrojo plano turi būti nurodytas terminas, iki kada turi būti teikiami pasiūlymai.“

6.10. „[...] rengiant BP keitimo parengiamąjį etapą, visuomenė, vadovaujantis 1996-09-18 Vyriausybės nutarimo Nr. 1079 „Dėl visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“ [...] reikalavimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą, buvo tinkamai informuota ir svarstymo metu galėjo pareikšti savo pasiūlymus.“

6.11. „Pažymime, kad Nuostatų 17 punkte nustatyta, kad savivaldybės ar jos dalies teritorijų bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentų projektų rengimo viešumas užtikrinamas atliekant šių Nuostatų 5 punkte (išskyrus 5.2 punktą) nurodytas procedūras, todėl konsultacijos su suinteresuota visuomene neturėjo būti vykdomos, todėl pareiškėjų pasiūlyme nurodytas teiginys, kad nevyko konsultacijos, nepagrįstas.“

7. Pareiškėja šio skundo tyrimo metu pateikė toliau nurodytą papildomą informaciją:

7.1. *2013-06-14 pasiūlymą dėl rengiamo teritorijų planavimo dokumento, adresuotą Savivaldybės administracijos direktoriui, BP rengėjui ir kt., kuriame pažymėta:*

7.1.1. „PRAŠOME: Susilaikyti nuo veiksmų, kurie pažeistų Gamtininkų vietos bendruomenės teisėtus interesus, turėti sveiką ir harmoningą gyvenamąją ir poilsio aplinką, visavertes gyvenimo sąlygas.“

7.1.2. „[...] SIŪLOME: 1. Įvertinti pasiūlyme išdėstytus motyvus ir argumentus, atsižvelgti į išdėstytą teisinį reglamentavimą ir pakeisti parengtus teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, vietą naujai magistralinei gatvei numatant gerokai šiauriau nei dabar, t. y. jungiant Pramonės g. galą (dabar akligatvis), apeinant sodus, per mišką ir ties miesto užstatymo pakraščiu sujungiant su Smėlynės gatve (Pasvalio keliu). 2. Palikti naujai B1 kategorijos gatvei rezervuotą Jurginų gatvės koridorių viešosioms erdvėms, kuriose mikrorajono bendruomenės ir jų gyventojai galėtų įrengti viešuosius poreikius tenkinančius sporto, kultūros, poilsio ir kt. objektus, rengti renginius mikrorajono žmonėms, išsaugoti žaliąsias erdves, sukurti rekreacines zonas ir išpuoselėti mikrorajoną. 3. Rengiant naujus teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atsižvelgti į Pareiškėjo teisėtus interesus ir išlaikyti sveiką ir harmoningą gyvenamąją ir poilsio aplinką, visavertes gyvenimo sąlygas. 4. Pateikti nuorodas į teisės aktus, nurodant jų straipsnius ir punktus, kuriais planavimo organizatorius – Savivaldybės administracijos direktorius vadovavosi, parengiant BP sprendinius dėl Jurginų (Šiaurinė) B1 kategorijos gatvės. 5. Pateikti nuorodas į teisės aktus, nurodant jų straipsnius ir punktus, kuriais BP rengėjas vadovavosi, parengiant BP sprendinius dėl Jurginų (šiaurinė) B1 kategorijos gatvės. 6. Paašškinti, kokiais konkrečiais motyvais ir kriterijais vadovaudamiesi, planavimo organizatorius [...] ir BP rengėjas [...] parengto teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais siekia, kad būtų nutiesta nauja Jurginų (Šiaurinė) B1 kategorijos gatvė, sujungianti Pramonės rajoną su Smėlynės gatve. 7. Paašškinti kodėl PB koncepcijos svarstymo ir priėmimo procese planavimo organizatorius [...] nepateikė atsakymo į 2013-03-14 Pareiškėjos pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos ir neatsižvelgė į pasiūlyme išdėstytus argumentus. 8. Paašškinti, kodėl BP rengėjas [...] į Pareiškėjo pasiūlymą atsakė pavėluotai 2013-03-27 raštu Nr. 01-13/298, kuris Pareiškėjui buvo išsiųstas 2013-03-29, kai Savivaldybės taryba jau buvo priėmusi sprendimą dėl BP keitimo koncepcijos patvirtinimo. 9. Paašškinti ir pagrįsti, ar įgyvendinant projektą „Panevėžio miesto bendrojo plano keitimas“, kuris finansuojamas Europos socialinio fondo bei Savivaldybės biudžeto lėšomis, atliktais veiksmais ir parengtais teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais nėra pažeistas viešasis interesas. [...]“

7.2. *Savivaldybės administracijos direktoriaus 2013-07-19 atsakymą į 2013-06-14 pasiūlymą Nr. 19-4.5-1640:*

7.2.1. „Savivaldybė, vadovaudamasi Nuostatų 8 p., kartu su BP rengėju išnagrinėjo Jūsų planavimo eigoje teiktus pasiūlymus „Dėl rengiamo teritorijų planavimo dokumento“.

7.2.2. „Įvertinę pasiūlyme išdėstytus motyvus ir argumentus informuojame, kad Jūsų rašte minima teritorija yra Panevėžio rajono savivaldybės teritorija. Vadovaujantis Įstatymo antro skirsnio 7 straipsnio 1 dalies 3 p., bendrojo teritorijų planavimo objektai yra savivaldybės teritorija arba jos dalys, todėl Savivaldybės bendrojo teritorijų planavimo organizatorius (Savivaldybės administracijos direktorius) negali planuoti kitos savivaldybės teritorijos. Kiek mums žinoma, Panevėžio rajono savivaldybė nėra priėmusi jokių sprendimų dėl rašte minimos teritorijos planavimo.“

7.2.3. „Kaip Jums žinoma, B1 kategorijos miesto gatvė (Jurginų g.) suplanuota ankstesniais teritorijų planavimo dokumentais – 1995 m. Panevėžio miesto generaliniu planu ir šiuo metu galiojančiu BP, patvirtintu 2008-10-30 Panevėžio miesto tarybos sprendimu Nr. 1-25-1. Būsimai gatvei palikta tinkama neprivatizuotos žemės, neužstatyta, juosta, kurioje, atsižvelgiant į numatytos gatvės parametrus, yra įrengti inžineriniai tinklai, todėl jokiame kitame tikslu, išskyrus inžinerinių komunikacijų koridorius, ši teritorija negali būti skirta.“

7.2.4. „Manome, kad mikrorajono teritorijoje, atsižvelgiant į Pareiškėjo teisėtus interesus, BP ir parengtais detaliesiais planais yra suplanuota pakankamai bendro naudojimo teritorijų, kuriose bendruomenės galėtų įsirengti viešuosius poreikius tenkinančius sporto, kultūros, poilsio ir kt. objektus, puoselėti žaliąsias erdves, kurti rekreacines zonas.“

7.2.5. „BP keitimo projektas rengiamas vadovaujantis 2011-09-29 Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-9-32 „Dėl Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo“ ir 2011-10-24

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1084 patvirtinta „Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa“, kurioje įvardinti BP keitimo tikslai ir uždaviniai. Planavimo uždaviniuose nebuvo numatyta keisti BP, patvirtinto 2008-10-30 [...], sprendinių, susijusių su šiaurine (Jurginų g.) B1 kategorijos gatve.“

7.2.6. „BP rengėjas rengia teritorijų planavimo dokumentą „Panevėžio miesto teritorijų planavimo dokumentų parengimas, II etapas. Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo parengimas“ vadovaudamasi 2012-05-24 paslaugų teikimo sutartimi Nr. 22-588, 2011-12-07 Planavimo sąlygomis rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti Nr. B-01, Planavimo darbų programa, patvirtinta 2011-10-24 Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-1084, bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais.“

7.2.7. „Nuostatų II sk. 7 p. nurodyta, kad pasiūlymus dėl bendrojo plano keitimo projekto galima teikti planavimo organizatoriui raštu per visą teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo ir jo metu. Todėl pasiūlymus dėl BP keitimo SPAV ataskaitos ir koncepcijos stadijoje parengtų sprendinių buvo galima teikti iki lapkričio 29 d., t. y. iki viešo susirinkimo ir jo metu. Nustatytu terminu pasiūlymų iš Pareiškėjos [...] nebuvo gauta. Savivaldybė 2013-03-18 (reg. Nr.21-4.5.-248) gavo Pareiškėjo 2013-03-14 pasiūlymą dėl BP keitimo koncepcijos. Pasiūlymas gautas jau pasibaigus pasiūlymų teikimo koncepcijos rengimo stadijoje laikotarpiui. Minimas pasiūlymas buvo adresuotas ir BP rengėjui, todėl bendru sutarimu atsakymą į Pareiškėjos pasiūlymą parengė BP rengėjas.“

7.2.8. „Atsakymą į Pareiškėjos 2013-03-14 pasiūlymą parengė BP rengėjas 2013-03-27 (rašto Nr. 01-13/298). Nuostatų II sk. 9 p. nurodyta, kad pasiūlymus dėl bendrojo plano pateikusiems asmenims raštu atsakoma ne vėliau kaip per 30 darbo dienų po pasiūlymo gavimo dienos, todėl atsakymas pateiktas laiku, nepažeidžiant teisiškai reglamentuojamų terminų.“

7.2.9. „Manome, kad viešasis interesas nepažeistas, nes rengiant teritorijų planavimo dokumentą atsižvelgiama ne tik į vietos bendruomenės, bet ir viso miesto gyventojų ir jų grupių poreikius.“

7.2.10. „Vadovaujantis Nuostatų 36 p., atsakymas gali būti apskūstas valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos.“

7.3. *Pareiškėjos 2013-08-12 skundą Inspekcijai dėl Savivaldybės 2013-07-19 atsakymo*, kuriuo buvo prašoma: „Įvertinti pateiktą informaciją, nustatius Įstatymo ir kitų teisės aktų pažeidimus – įpareigoti Savivaldybės administracijos direktorių pašalinti pažeidimus. [...]“

7.4. *Inspekcijos skyriaus 2013-08-27 atsakymą į 2013-08-12 skundą Nr. 2D-13684(18.2)*, kuriame pažymėta:

7.4.1. „Įstatymo 2 str. 17 dalyje sakoma, kad pasiūlymas yra visuomenės nuomonės pareiškimas dėl teritorijų planavimo dokumento sprendinių papildymo, jų alternatyvos pateikimo ar pakeitimo. Nuostatai reglamentuoja, kad pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumento projekto visuomenė gali teikti planavimo organizatoriui raštu per visą teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo ir jo metu. Nuostatų 8 punkte nurodyta, kad visus gautus pasiūlymus BP rengėjas kartu su planavimo organizatoriumi išnagrinėja, apsveria, įvertina ir priima ar atmeta. Sprendimą dėl pritarimo pasiūlymams ar jų atmetimo priima planavimo organizatorius.“

Savivaldybės tinklalapyje 2013-05-02 paskelbta informacija, kad patvirtinta BP koncepcija, parengti sprendiniai, nurodyta viešos ekspozicijos vieta, viešo susirinkimo laikas, pasiūlymų teikimo tvarka.

Aplinkos ministro ir Žemės ūkio ministro 2012-11-05 įsakymu Nr. D1-904/3D-844 patvirtinto Teritorijų planavimo dokumentų tikrinimo tvarkos aprašo [...] (toliau – Tikrinimo tvarkos aprašas) 4 punktu nustatyta, kad planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo raštu pateikia Priežiūros institucijai prašymą patikrinti teritorijų planavimo dokumentą, prie jo pridėdamas viešai apsvartyto ir suderinto visos sudėties pagal teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų rengimo tvarką, reikalavimus parengto dokumento originalą ir jo kopiją, kuri turi būti patvirtinta planavimo organizatoriaus teisės aktų nustatyta tvarka. Šio aprašo 5 punkte nustatyta, kad teritorijų planavimo dokumentas teikiamas tikrinti Inspekcijai, pasibaigus Įstatymo 32 str. 2 d.

nustatytam planavimo organizatoriaus atsakymo į pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumento pateikusiems asmenims apskundimo terminui. Tikrinimo tvarkos aprašo 7 punkte nurodyta, kad teritorijų planavimo dokumento tikrinimo metu patikrinama, be kita ko, ar dokumento sudėtis, sprendiniai ir atliktos dokumento rengimo, viešumo užtikrinimo, derinimo procedūros atitinka Įstatymo ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, ar planavimo organizatoriaus atsakymai į visuomenės pateiktus pasiūlymus pagrįsti Įstatymo ir kitų teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais, ar dokumento sprendiniai pataisyti pagal planavimo organizatoriaus priimtus visuomenės pasiūlymus.“

7.4.2. „2013-08-19 vyko Savivaldybės Nuolatinės statybos kompleksinio derinimo komisijos posėdis, kuriame BP pateiktas derinimui. Komisija jo nesuderino, nes Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Panevėžio teritorinis skyrius (toliau vadinama – KPD) nederino. BP sprendiniai neatitinka KPD 2011-11-30 išduotų planavimo sąlygų rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti Nr. 12.12.P-485.“

7.4.3. „Inspekcijos skyriui, vadovaujantis teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą reglamentuojančiomis teisės aktų nuostatomis, nėra nustatyta pareiga atlikti išankstinį (iki kol dokumentas nustatyta tvarka nepateiktas tikrinti) teritorijų planavimo dokumento sudėties ir planavimo procedūrų atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimą. Pateiktų pasiūlymų planavimo organizatoriui nagrinėjimo procedūros tikslas yra nustatyti, ar planavimo organizatorius teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais atsakė pasiūlymų pareiškėjams, bei užtikrinti, kad šie pasiūlymai būtų užfiksuoti ir įvertinti, juos motyvuotai atmetant ar priimant.

„Inspekcijos skyrius teritorijų planavimo dokumentų procedūrų ir sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams patikrins, *kai dokumentas [bus] viešai apvarstytas ir pasibaigęs Įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatytas planavimo organizatoriaus atsakymo į pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumento pateikusiems asmenims apskundimo terminas, bus suderintas su planavimo sąlygas išdavusiomis institucijomis.*“

7.4.4. „Šį Inspekcijos skyriaus raštą galite apskųsti Administracinių bylų teisenos įstatymo [...] nustatyta tvarka.“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai:

8.1. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

8.1.1. *6 straipsnio 1 dalis* – viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra: „19) teritorijų planavimas, savivaldybės bendrojo plano [...] sprendinių įgyvendinimas“;

8.1.2. *13 straipsnio 13 dalis* – „Savivaldybės tarybos posėdžiai protokoluojami. [...]“

8.2. *Teritorijų planavimo įstatyme* (Įstatymas) nustatyta:

8.2.1. *redakcija, galiojusi iki 2014-01-01:*

1) *32 straipsnis* – „1. Pasiūlymai dėl teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatoriui teikiami raštu per visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laikotarpį iki viešojo susirinkimo ir jo metu, taip pat konsultavimosi metu. 2. Planavimo organizatorius, išnagrinėjęs visuomenės pateiktus pasiūlymus, parengia priimtų ir motyvuotai atmestų pasiūlymų apibendrinimo medžiagą su paaiškinimais, kaip atsižvelgta į visuomenės nuomonę, visuomenės pasiūlymų kopijas arba šių pasiūlymų kopijas kompiuterinėje laikmenoje ir kartu su parengtais teritorijų planavimo dokumentais teikia teritorijų planavimo dokumentą derinančioms institucijoms. Pasiūlymus pateikusiems asmenims planavimo organizatorius motyvuotai atsako raštu. Atsakymas gali būti apskūstas valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos. Valstybinę priežiūrą atliekanti institucija per 20 darbo dienų nuo skundo gavimo dienos pateikia motyvuotą atsakymą, kuris įstatymų nustatyta tvarka gali būti apskūstas teismui. 3. [...] neteisėtai priimtą administracinį sprendimą dėl teritorijos planavimo dokumento patvirtinimo iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo administracine tvarka panaikina šį sprendimą priėmęs subjektas arba teismas, jeigu šis sprendimas nepanaikinamas administracine tvarka. Neteisėtai priimtą administracinį sprendimą dėl teritorijos planavimo dokumento patvirtinimo po statybą

leidžiančio dokumento išdavimo panaikina teismas. 4. Kreiptis į teismą dėl neteisėtai priimto administracinio sprendimo panaikinimo turi teisę: 1) asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai yra pažeidžiami; 2) suinteresuota visuomenė; 3) valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekanti institucija ir kiti viešojo administravimo subjektai – jeigu jie kreipėsi į neteisėtai priėmusį administracinį sprendimą subjektą dėl administracinio sprendimo panaikinimo administracine tvarka, tačiau šis subjektas raštu atsisakė panaikinti administracinį sprendimą; [...]. 6. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos priimti administraciniai sprendimai yra privalomi viešojo administravimo subjektams, dėl kurių priimtų administracinių sprendimų ar neveikimo buvo pradėta administracinė procedūra“;

2) *34 straipsnis* – „1. Valstybinė teritorijų planavimo priežiūra – tai tikrinimas, ar planavimo sąlygos ir planavimo sąlygų sąvadas atitinka teisės aktų reikalavimus, bendrujų, [...] planavimo dokumentų rengimo, svarstymo ir derinimo procedūrų kontrolė, taip pat tikrinimas, ar sprendiniai atitinka šio Įstatymo ir kitų teritorijų planavimo reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus. [...]. 2. Valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atlieka: [...]; 2) savivaldybės lygmens bendrojo, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, detaliųjų planų – Aplinkos ministerijos įgaliota institucija; [...]. 5. Teritorijų planavimo dokumentas teikiamas tikrinti valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekančiai institucijai pasibaigus šio Įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatytam teritorijų planavimo dokumento sprendinių apskundimo terminui. 6. Teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą pagal kompetenciją kontroliuoja valstybės ir savivaldybės institucijos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka“;

3) *35 straipsnis* – „Valstybinę teritorijų planavimo priežiūrą atliekanti institucija pagal kompetenciją atlieka šias funkcijas: 1) tikrina, ar planavimo sąlygos ir planavimo sąlygų sąvadas atitinka teisės aktų reikalavimus, ar teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai atitinka planavimo sąlygas, ar atliktos visos teritorijų planavimo dokumentų rengimo, svarstymo, derinimo procedūros ir sprendiniai atitinka šio Įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimus; 2) nustačiusi šio straipsnio 1 punkte nurodytų reikalavimų pažeidimus, reikalauja juos ištaisyti šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, nesilaikantiesiems reikalavimų taiko administracinio poveikio priemones; 3) teikia motyvuotas išvadas teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančiai institucijai dėl dokumento tvirtinimo tikslingumo; 4) pagal kompetenciją vienus metus po viešojo administravimo subjekto priimto su teritorijų planavimu susijusio administracinio sprendimo šio Įstatymo ir Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka nagrinėja su šiuo administraciniu sprendimu susijusius skundus ir pranešimus“;

8.2.2. redakcija, galiojanti nuo 2014-01-01:

1) *9 straipsnis* – „Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros ir asmenų, kurių interesai galimai pažeisti, skundų, ginčų tarp teritorijų planavimo proceso dalyvių ar asmenų pranešimų dėl galimų šio įstatymo pažeidimų nagrinėjimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas“;

2) *31 straipsnis* – „1. Teritorijų planavimas yra viešas [...]. 2. Teritorijų planavimo viešinimą užtikrina planavimo organizatorius. Teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų bendroji ir supaprastinta tvarka, atsižvelgiant į teritorijų planavimo dokumentų rūšį ir lygmenį, nustatoma Vyriausybės tvirtinamuose Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimančios sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatuose. 3. Suinteresuotos visuomenės atstovai ir kiti fiziniai ir juridiniai asmenys gali aktyviai dalyvauti teritorijų planavimo viešinimo procedūrose. [...]“;

3) *32 straipsnis* – „Teritorijų planavimo viešinimo procedūros yra: 1) informacijos teikimas visuomenei apie teritorijų planavimo pradžią ir tikslus; 2) susipažinimas su parengtais teritorijų planavimo dokumentais; [...]; 4) pasiūlymų teikimas ir nagrinėjimas; 5) viešas svarstymas“;

4) *33 straipsnis* – „Informacija teikiama šiais būdais: 1) elektroninėje erdvėje – informuojama apie siūlymus (inicijavimą) vykdyti teritorijų planavimą, skelbiami sprendimai dėl teritorijų planavimo pradžios ir planavimo tikslų, SPAV rengimo, planavimo darbų programa. Jeigu rengiama, – SPAV ataskaita, koncepcija, taip pat informacija apie pasiūlymų teikimo tvarką ir

susipažinimo su parengtais teritorijų planavimo dokumentais tvarką ir jų viešo svarstymo vietą ir laiką, viešam svarstymui pateikti sprendiniai, patvirtinto teritorijų planavimo dokumento sprendiniai; 2) planavimo organizatoriaus buveinėje – informuojama apie teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus, planavimo organizatorius ir teritorijų planavimo dokumentų rengėjus, apie pasiūlymų teikimo tvarką ir susipažinimo su teritorijų planavimo dokumentu, SPAV ataskaita tvarką ir jų viešo svarstymo vietą ir laiką; 3) seniūnijų skelbimo lentose – informuojama apie teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžią ir planavimo tikslus, apie pasiūlymų teikimo tvarką ir parengtų teritorijų planavimo dokumentų viešo svarstymo vietą ir laiką, o registruotais laiškais – apie parengtų teritorijų planavimo dokumentų viešo svarstymo vietą ir laiką; 4) žodžiu ar raštu pagal suinteresuotų asmenų žodinius ir rašytinius paklausimus“;

5) *34 straipsnis* – „[...]. 2. Valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų sprendimai dėl savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios ir planavimo tikslų, planavimo darbų programa ir informacija apie numatomą SPAV rengimą skelbiama šių institucijų interneto svetainėse ir seniūnijų skelbimo lentose, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje“;

6) *35 straipsnis* – „1. Fiziniai ir juridiniai asmenys ar jų padaliniai ar kitos organizacijos ar jų padaliniai turi teisę susipažinti su parengtais teritorijų planavimo dokumentais teritorijų planavimą organizavusioje institucijoje, gauti teritorijų planavimo dokumentų ar jų dalių, brėžinių kopijas už Vyriausybės nustatyto dydžio atlyginimą, kuris nustatomas apskaičiuavus išlaidas, susijusias su šių dokumentų parengimu (kopijavimu, leidyba ir kita). 2. Visuomenę su parengtais teritorijų planavimo dokumentais supažindina planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo: [...]; 2) susipažinti su parengtais savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentais skiriamas ne trumpesnis kaip vieno mėnesio laikotarpis, iš jo ne mažiau kaip 15 darbo dienų – viešai ekspozicijai; [...]. 3. Planavimo organizatoriai parengto teritorijų planavimo dokumento sprendinius, susipažinimo su juo, viešo svarstymo tvarką, vietą ir laiką turi paskelbti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir sprendimą rengti teritorijų planavimo dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos interneto svetainėje. Planavimo organizatoriai apie parengtą savivaldybės ar jos dalies teritorijų planavimo dokumentą, susipažinimo su juo, viešo svarstymo tvarką, vietą ir laiką taip pat turi paskelbti seniūnijų, kuriose yra planuojama teritorija, skelbimų lentoje. [...]“;

7) *37 straipsnis* – „1. Pasiūlymai dėl teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatoriui teikiami raštu ar Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje per visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laikotarpį iki viešo svarstymo pabaigos, o viešo svarstymo metu pasiūlymai teikiami ir žodžiu. Planavimo organizatorius apie parengtą ir pagal pasiūlymus, į kuriuos atsižvelgta, pataisytą teritorijų planavimo dokumentą, susipažinimo su juo, svarstymo tvarką, vietą ir laiką turi paskelbti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir sprendimą rengti teritorijų planavimo dokumentą priėmusios valstybės institucijos ar savivaldybės interneto svetainėje. 2. Planavimo organizatorius, išnagrinėjęs visuomenės pateiktus pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų, parengia priimtų ir motyvuotai atmestų pasiūlymų apibendrinimo medžiagą su paaiškinimais, kaip atsižvelgta į visuomenės nuomonę; apibendrinamąją medžiagą, visuomenės pasiūlymų kopijas kartu su parengtais teritorijų planavimo dokumentais teikia teritorijų planavimo dokumentą tikrinančiai institucijai. Pasiūlymus pateikusiems asmenims planavimo organizatorius motyvuotai atsako raštu arba Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje, jeigu pasiūlymai buvo pateikti šioje sistemoje. Planavimo organizatoriaus atsakymas per 10 darbo dienų gali būti apskustas atitinkamai teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančiai institucijai. Planavimo organizatoriams atsakyme nurodoma, kad planavimo organizatorius pritaria visuomenės pasiūlymams arba atmets pasiūlymus, išsamiai nurodydamas pasiūlymų nepriimtumą (nepagrįstumą)“;

8) 38 *straipsnis* – „1. Viešas svarstymas yra organizuojamas parengus savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, praėjus šio įstatymo 35 straipsnyje nustatytam susipažinimo su parengtais teritorijų planavimo dokumentais terminui. 2. Planavimo organizatoriai turi pateikti parengtą teritorijų planavimo dokumentą, taip pat kitą su sprendiniais susijusią medžiagą. Viešo svarstymo metu planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo aptaria pagal pasiūlymus, gautus iki viešo svarstymo, padarytas pataisas, taip pat galimas naujas pataisas pagal viešo svarstymo metu gautus pasiūlymus ir paaiškina, kodėl ir kokie pasiūlymai yra nepriimtini“;

9) 49 *straipsnis* – „1. Teritorijų planavimo proceso (iki teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo) metu neteisėtai priimtus administracinius sprendimus suinteresuotų asmenų prašymu ar savo iniciatyva administracine tvarka panaikina šiuos sprendimus priėmę subjektai arba teismas. Kreiptis į sprendimus priėmusią instituciją ar teismą turi teisę asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai yra pažeisti, taip pat šių asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva – pagal kompetenciją teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos, kiti viešojo administravimo subjektai, suinteresuotos visuomenės atstovai, gindami visuomenės (viešąjį) interesą. 2. Neteisėtai priimtą sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikina teismas. Teismas gali priimti administracinį sprendimą panaikinti visą teritorijų planavimo dokumentą arba jo dalį. 3. Kreiptis į teismą panaikinti neteisėtai priimtą administracinį sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo turi teisę teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir kiti pagal kompetenciją viešojo administravimo subjektai, kurių teisės ir teisėti interesai yra pažeisti. 4. Suinteresuotos visuomenės atstovai, kiti suinteresuoti fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę kreiptis į teismą dėl priimto administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo tik tuo atveju, jeigu jie: 1) dalyvavo teritorijų planavimo viešiniame procedūrose ir teikė skundus ar pranešimus dėl viešojo administravimo subjektų priimtų su teritorijų planavimu susijusių sprendimų ar dėl šių subjektų neveikimo teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančioms institucijoms iki skundžiamo administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo priėmimo, jeigu viešiniame procedūrų metu žinojo ar objektyviai galėjo numatyti apie savo galimai pažeidžiamas teises; [...]. 5. Suinteresuota visuomenė, turinti įrodymų ar teisinį pagrindą manyti, kad buvo pažeistas visuomenės (viešasis) interesas, nurodytas šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, turi teisę ginti visuomenės (viešąjį) interesą teritorijų planavime ir kreiptis į instituciją, ginančią visuomenės (viešąjį) interesą srityje, kurioje buvo padarytas visuomenės (viešojo) intereso pažeidimas, arba į prokurorą su prašymu, kad būtų ištirti galimi visuomenės (viešojo) intereso pažeidimų atvejai. 6. Visuomenės (viešąjį) interesą ginantiems subjektams senaties terminas pareikšti reikalavimus dėl patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų, jų sprendinių ar juos patvirtinančių administracinių aktų ginčijimo yra 20 darbo dienų nuo statybą leidžiančio dokumento išdavimo dienos pagal siekiamą ginčyti teritorijų planavimo dokumentą, tačiau ne vėliau kaip 2 metai nuo patvirtinto teritorijų planavimo dokumento įsigaliojimo. Šioje dalyje numatytas 2 metų senaties terminas yra naikinamas.“

8.3. *Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatyme* nustatyta:

8.3.1. 3 *straipsnis* – „1. Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atlieka šios institucijos (toliau – teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos): [...]; 3) Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Inspekcija). [...]. 5. Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą apima: 1) teritorijų planavimo proceso procedūrų ir su teritorijų planavimu susijusių administracinių sprendimų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą; 2) teritorijų planavimo dokumentų sprendinių atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams tikrinimą; 3) privalomųjų nurodymų pateikti reikalingą informaciją, dokumentus, pašalinti patikrinimų metu nustatytus teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus teikimą; 4) asmenų prašymų, skundų ar pranešimų, susijusių su teritorijų planavimo procesu, nagrinėjimą; 5) kitus šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nurodytus su teritorijų planavimo valstybine priežiūra susijusius teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijų veiksmus. [...];“

8.3.2. 4 *straipsnis* – „1. Teritorijų planavimo proceso parengiamojo etapo valstybinę priežiūrą teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją atlieka: 1) tais atvejais, kai į jas su skundu ar pranešimu dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams kreipiasi (inicijuoja patikrinimą) viešojo administravimo subjektai, fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ir jų padaliniai, kitos juridinio asmens statuso neturinčios organizacijos ir jų padaliniai; 2) pasirinktinai dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams – pagal teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijų darbo planus šių institucijų nustatyta tvarka. 2. Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją tikrina: [...]; 4) ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbtas sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento rengimo ir planavimo tikslų projektas; 5) ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbta informacija, iki kada ir kokių adresu galima siųsti pasiūlymus dėl planavimo tikslų; 6) ar planavimo sąlygos išduotos teisės aktų nustatyta tvarka ir ar jų turinys atitinka teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus; 7) ar planavimo tikslai ir uždaviniai neprieštarauja teisės aktų reikalavimams; 8) ar teisės aktų nustatyta tvarka paskelbtas sprendimas dėl teritorijų planavimo pradžios ir planavimo tikslų; [...]; 10) ar teisės aktų nustatyta tvarka parengta, patvirtinta ir paskelbta planavimo darbų programa; 11) ar planavimo darbų programoje numatyta parengti teritorijos vystymo koncepciją ir atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą, kai juos privaloma rengti pagal teisės aktų reikalavimus; 12) ar teisės aktų nustatyta tvarka parengta ir paskelbta teritorijų planavimo dokumento koncepcija; 13) kitų šiuo etapu nustatytų procedūrų atitiktį teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams. [...]. 4. Nustačiusi teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas: 1) pateikia planavimo organizatoriui privalomąjį nurodymą nevykdyti teritorijų planavimo proceso, iki bus pašalinti nustatyti planavimo organizatoriaus padaryti teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, kitų teritorijų planavimo procese dalyvaujančių (dalyvavusių) viešojo administravimo subjektų padaryti pažeidimai (panaikinti ar pakeisti neteisėtai priimti su teritorijų planavimo procesu susiję administraciniai sprendimai); 2) pateikia viešojo administravimo subjektams, kurių priimti su teritorijų planavimo procesu susiję administraciniai sprendimai prieštarauja teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams, privalomuosius nurodymus per juose nurodytus, bet ne ilgesnius kaip vienas mėnuo, terminus panaikinti ar pakeisti šiuos administracinius sprendimus; teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija, gavusi viešojo administravimo subjekto, kuriam pateiktas privalomasis nurodymas, rašytinį motyvuotą prašymą, nustatytą privalomojo nurodymo įvykdymo terminą gali pratęsti, tačiau ne ilgesniam terminui, negu buvo nustatytas pradiniam privalomajame nurodyme, ir tik vieną kartą; 3) pateikia šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytam patikrinimą inicijavusiam asmeniui atsakymą raštu apie skundo ar pranešimo nagrinėjimo rezultatus, pridėdama šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų privalomųjų nurodymų teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas kopijas. [...]. 6. Jeigu atlikusi patikrinimą teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija teritorijų planavimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų nenustato, apie tai ji per 5 darbo dienas nuo patikrinimo pabaigos informuoja skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir patikrintus subjektus“;

8.3.3. 5 *straipsnis* – „Teritorijų planavimo proceso rengimo etapu teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėja gautus skundus (pranešimus) dėl teritorijų planavimo proceso parengiamojo etapo metu priimtų administracinių sprendimų, atliktų procedūrų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams“;

8.3.4. 6 *straipsnis* – „1. Teritorijų planavimo proceso baigiamojo etapo viešinimo ir derinimo stadijų valstybinę priežiūrą teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją atlieka: 1) kai į institucijas su skundu ar pranešimu dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams kreipiasi viešojo administravimo subjektai, fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ir jų padaliniai, kitos juridinio asmens statuso neturinčios organizacijos ir jų padaliniai; [...]. 7. Gavus prašymą patikrinti teritorijų planavimo dokumentą, jo patikrinimas aplinkos ministro ir žemės ūkio ministro

nustatyta tvarka atliekamas Teritorijų planavimo įstatymo nustatytais terminais. Baigus teritorijų planavimo dokumento patikrinimą, surašomas patikrinimo aktas. [...]. 9. Tvirtinimo stadijos metu iki teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos nagrinėja viešojo administravimo subjektų, fizinių asmenų, juridinių asmenų ir jų padalinių, kitų juridinio asmens statuso neturinčių organizacijų ir jų padalinių skundus ar pranešimus dėl šiuo etapu atliekamų procedūrų ir priimtų sprendimų atitikties teritorijų planavimą reglamentuojantiems teisės aktams. 10. Po teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo gavusios skundų ar pranešimų, kad teritorijų planavimo dokumentas parengtas ir (ar) patvirtintas pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją tikrina, ar teritorijų planavimo dokumentas parengtas ir (ar) patvirtintas teisėtai. Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos patikrinimus atlieka per 20 darbo dienų nuo visų patikrinti privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos. [...]. Patikrinimo metu nustačiusi, kad teritorijų planavimo dokumentas parengtas ir (ar) patvirtintas neteisėtai, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija per 2 mėnesius nuo patikrinimo pabaigos dienos kreipiasi į teismą dėl administracinio sprendimo patvirtinti teritorijų planavimo dokumentą panaikinimo, apie tai raštu informuodama skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir teritorijų planavimo dokumentą patvirtinusią instituciją. [...]. Jeigu teisės aktų pažeidimų nenustatoma, teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija apie tai per 5 darbo dienas nuo patikrinimo pabaigos informuoja skundą ar pranešimą pateikusį asmenį ir patikrintus subjektus“;

8.3.5. *22 straipsnis* – „1. Teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos turi teisę:

1) atlikdamos teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą, jeigu reikia, teikti atitinkamiems viešojo administravimo subjektams ir kitiems asmenims privalomuosius nurodymus pateikti išvadas jų kompetencijos klausimais; [...]; 3) panaikinti savo neteisėtai priimtą su teritorijų planavimo valstybine priežiūra susijusį administracinį sprendimą; [...]; 6) nustačius viešojo intereso pažeidimų teritorijų planavimo srityje, kreiptis į teismą ar prokuratūrą dėl viešojo intereso gynimo; [...]; 8) šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytais atvejais kreiptis į teismą. [...];“;

8.3.6. *25 straipsnis* – „1. Jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip, skundai ir pranešimai išnagrinėjami ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo visų privalomų pateikti dokumentų ir informacijos gavimo dienos; [...]. 9. Skundų ar pranešimų dėl pažeidimų teritorijų planavimo srityje nagrinėjimo tvarką nustato teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucijos. Skundų ar pranešimų dėl pažeidimų statybos srityje nagrinėjimo tvarką, atvejus, kai šie skundai ar pranešimai nenagrinėjami arba jų nagrinėjimas nutraukiamas, nustato Inspekcija. [...].“

8.4. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

8.4.1. *3 straipsnis* – „1. Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. Atsisakyti suteikti informaciją galima šio įstatymo nustatyta tvarka. 2. Įstaigos teikia informaciją pareiškėjams įstaigoje tvarkomais dokumentais, informacijos rinkmenomis arba jų dalimis, pirmenybę teikiant informacijos teikimui internetu ar kitokiomis elektroninėmis priemonėmis“;

8.4.2. *4 straipsnis* – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) informacijos išsamumo, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; 3) teisėtumo, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais; 4) objektyvumo, reiškiančio, kad įstaigos valstybės tarnautojai ar darbuotojai teikdami informaciją turi būti nešališki ir objektyvūs; 5) pagalbos, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją“;

8.4.3. *12 straipsnis* – „1. Pareiškėjas, norėdamas gauti iš įstaigos informaciją, pateikia prašymą. Prašyme nurodo, kokią informaciją ar dokumentą pageidauja gauti, savo vardą, pavardę, gyvenamąją vietą (jeigu pareiškėjas yra fizinis asmuo) arba pavadinimą, kodą, buveinės adresą (jeigu pareiškėjas yra juridinis asmuo) ir duomenis ryšiui palaikyti. [...];“

8.4.4. *16 straipsnis* – „[...] 2. Įstaiga gali atsisakyti teikti informaciją, jeigu: 1) pagal pareiškėjo prašymą reikėtų sukurti dokumentus ar informacijos rinkmenas ir tai būtų susiję su

neproporcingai didelėmis darbo ir laiko sąnaudomis; 2) prašymo turinys yra nekonkretus; 3) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tos pačios informacijos; 4) prašoma informacija jau buvo viešai paskelbta; tokiu atveju įstaiga per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo įstaigoje dienos nurodo pareiškėjui jos paskelbimo šaltinį; 5) įstaiga tam tikros informacijos rinkimą ir tvarkymą nutraukia pasikeitus įstaigos funkcijoms. 3. Jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją, pareiškėjui išsiunčiamas apie tai pranešimas, kuriame nurodoma atsisakymo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Jeigu įstaiga atsisako pateikti informaciją dėl to, kad į prašomą informaciją trečiosios šalys turi autorių, gretutines ar duomenų bazių gamintojų (*sui generis*) teises, nurodomas asmuo, kuriam priklauso autorių, gretutinės ar duomenų bazės gamintojo (*sui generis*) teisės, jeigu tas asmuo žinomas.“

8.5. Seimo kontrolierių įstatyme nustatyta:

8.5.1. *12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...] 2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. [...]“;

8.5.2. *15 straipsnis* – „Skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip“;

8.5.3. *17 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 2) skundas paduotas praėjus šio įstatymo 15 straipsnyje nustatytam terminui; 3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai; [...] 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. [...] 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas. [...]“;

8.5.4. *19 straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, vykdydamas savo pareigas, turi teisę: [...] 6) pasitelkti Vyriausybės įstaigų, taip pat ministerijų, savivaldybių pareigūnus, savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigūnus bei ekspertus; [...]“.

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kiti teisės aktai:

9.1. *Vyriausybės 1996-09-18 nutarimu Nr. 1079 patvirtintuose Visuomenės informavimo ir dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatuose* (Nuostatai) reglamentuota:

9.1.1. redakcija, galiojusi iki 2014-01-01:

1) „5. Teritorijų bendrojo [...] planavimo viešumą užtikrina šios procedūros: 5.1. visuomenės informavimas apie teritorijų planavimo dokumento projekto rengimo pradžią ir planavimo tikslus, planavimo darbų programą, apie tai, ar bus atliekamas strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau vadinama – SPAV) Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka; jeigu toks vertinimas neatliekamas, informuojama, kur galima susipažinti su motyvais, kodėl neatliekamas SPAV; detaliųjų planų renginio atveju stendo su šiame punkte nurodyta informacija prie planuojamos teritorijos įrengimas; [...]“;

2) „7. Pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumento projekto visuomenė gali teikti planavimo organizatoriui raštu per visa teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo susirinkimo ir jo metu [...]. Planavimo organizatorius privalo registruoti teikiamus pasiūlymus“;

3) „8. Visus gautus pasiūlymus planavimo organizatorius kartu su plano rengėju išnagrinėja, apsvarsto, įvertina ir priima arba atmeta. Sprendimus dėl pritarimo pasiūlymams ar jų atmetimo priima planavimo organizatorius“;

4) „9. Planavimo organizatorius pasiūlymus dėl [...] dėl bendrųjų planų [...] sprendinių pateikusiems asmenims atsako raštu ne vėliau kaip per 30 darbo dienų po pasiūlymų gavimo dienos. Atmesdamas pasiūlymą, planavimo organizatorius nurodo pasiūlymo atmetimo motyvą“;

5) „10. Atlikus teritorijų planavimo viešumą užtikrinančias procedūras, planavimo organizatorius parengia priimtus ir motyvuotai atmestus pasiūlymus apibendrinančią medžiagą su paaiškinimais, kaip atsižvelgta į visuomenės nuomonę, skenuotas visuomenės pasiūlymų kopijas kompiuterinėje laikmenoje, kurią kartu su parengtu teritorijų planavimo dokumento projektu teikia

teritorijų planavimo dokumentą derinančioms institucijoms. Visuomenės dalyvavimo ataskaita kartu su suderintu teritorijų planavimo dokumento projektu pateikiama valstybinės teritorijų planavimo priežiūros institucijai“;

6) „17. Savivaldybės ar jos dalies teritorijų bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentų projektų rengimo viešumas užtikrinamas atliekant šių Nuostatų 5 punkte (išskyrus 5.2 punktą) nurodytas procedūras“;

7) „18. Planavimo organizatorius šių Nuostatų 5.1 punkte nurodytą informaciją apie pradedamą rengti teritorijų planavimo dokumento projektą skelbia vietos laikraštyje, savivaldybės internete tinklalapyje ir seniūnijų, kuriose yra planuojama teritorija, skelbimų lentose. Kartu jis nurodo, kam ir kokių adresu teikti pasiūlymus, pateikia planavimo organizatoriaus, plano rengėjo adresus ir telefonus, elektroninio pašto ir interneto tinklalapio adresus. [...]“;

8) „19. Planavimo organizatorius supažindina visuomenę su koncepcijos stadijoje rengiamais teritorijų planavimo dokumento sprendiniais, jų alternatyvomis, SPAV ataskaita, paskelbia atitinkamą informaciją savivaldybės interneto tinklalapyje, be to, informuoja apie visuomenės galimybes teikti pasiūlymus“;

9.1.2. *redakcija, galiojanti nuo 2014-01-01* (Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai; Nuostatai):

1) 6. Teritorijų planavimo dokumentų rengimo viešinimą sudaro šios procedūros: 6.1. informacijos teikimas visuomenei apie teritorijų planavimo pradžią ir planavimo tikslus, planavimo darbų programą, kurioje nurodoma, ar bus atliekamas SPAV; jeigu toks vertinimas neatliekamas, nurodomi SPAV neatlikimo motyvai; 6.2. susipažinimas su parengtais teritorijų planavimo dokumentais; fiziniai ir juridiniai asmenys ar jų padaliniai, kitos organizacijos ar jų padaliniai turi teisę Nuostatuose nustatyta tvarka susipažinti su parengtais teritorijų planavimo dokumentais teritorijų planavimą organizavusioje institucijoje, gauti teritorijų planavimo dokumentų ar jų dalių, brėžinių kopijas už atlyginimą, kuris nustatomas apskaičiavus šių dokumentų parengimo (kopijavimo, leidybos ir kitas) išlaidas; [...]; 6.4. pasiūlymų teikimas ir nagrinėjimas: 6.4.1. pasiūlymai dėl teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatoriui teikiami raštu ir (ar) Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje visą teritorijų planavimo dokumentų rengimo laiką iki viešo svarstymo pabaigos, viešo svarstymo metu pasiūlymai teikiami ir žodžiu (rekomenduojama pasiūlymų teikimo forma pateikta 1 priede); 6.4.2. visus gautus pasiūlymus planavimo organizatorius registruoja ir kartu su teritorijų planavimo dokumento rengėju išnagrinėja, apsversto, įvertina ir priima arba atmeta; sprendimus dėl pritarimo pasiūlymams ar jų atmetimo priima planavimo organizatorius; pasiūlymus teikusiems asmenims planavimo organizatorius ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pasiūlymo gavimo atsako raštu arba Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje, jeigu pasiūlymai teikti šioje sistemoje, nurodydamas, ar į pasiūlymus atsižvelgta ar neatsižvelgta, ir pateikdamas motyvus, kodėl neatsižvelgta; 6.4.3. planavimo organizatorius, išnagrinėjęs visuomenės pateiktus pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų, parengia priimtų ir motyvuotai atmestų pasiūlymų apibendrinimo medžiagą su paaiškinimais, kaip atsižvelgta į visuomenės nuomonę; visuomenės dalyvavimo ataskaitą, visuomenės pasiūlymų ir atsakymų į juos kopijas kartu su parengtais teritorijų planavimo dokumentais planavimo organizatorius teikia teritorijų planavimo dokumentą tikrinančiai institucijai; 6.5. teritorijų planavimo dokumento viešas svarstymas (rengiant savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus) rengiamas pagal Nuostatų 35–39 punktų reikalavimus“;

2) „7. Planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo apie parengto teritorijų planavimo dokumento viešinimą ir jo sprendinius turi paskelbti Nuostatų 6.4.1, 6.4.2, 12, 18, 25, 32.1, 41.1 ir 41.2 punktuose nurodytose visuomenės informavimo priemonėse ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki atitinkamos procedūros pradžios. Planavimo organizatorius savo nuožiūra gali (tačiau neprivalo) atlikti papildomus viešinimą užtikrinančių procedūrų veiksmus: apklausą dėl teritorijų planavimo dokumento sprendinių, jų pristatymą visuomenės informavimo priemonėse, susitikimus su suinteresuota visuomene, tam tikromis visuomenės grupėmis ir panašiai“;

3) „24. Savivaldybių teritorijų dalių bendrųjų planų rengimo viešinimo metu atliekamos Nuostatų 6 punkte [...] nurodytos procedūros“;

4) „25. Planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo savivaldybių institucijų sprendimus dėl savivaldybės teritorijos dalies bendrojo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų, taip pat planavimo darbų programą, kurioje nurodoma, ar bus atliekamas SPAV (jeigu neatliekamas, nurodomi SPAV neatlikimo motyvai) ir rengiama koncepcija, skelbia šių institucijų buveinėse, interneto svetainėse, seniūnijų, kurių teritorijoje yra planuojama teritorija, skelbimo lentose ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje. Nurodoma, kam ir kokių adresu visuomenė gali teikti pasiūlymus, taip pat pateikiami planavimo organizatoriaus, teritorijų planavimo dokumento rengėjo adresai ir telefonų numeriai, elektroninio pašto ir interneto svetainės adresai“;

5) „26. Planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo supažindina visuomenę su rengimo etape rengiamais teritorijų planavimo dokumento sprendiniais, jų alternatyvomis, SPAV ataskaita (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka), paskelbia atitinkamą informaciją Nuostatų 25 punkte nurodytose visuomenės informavimo priemonėse, informuoja apie visuomenės galimybes teikti pasiūlymus. Nuostatų 25 punkte nurodytose visuomenės informavimo priemonėse skelbiama apie planavimo organizatoriaus pritarimą koncepcijai, jeigu ji rengiama“;

6) „27. Parengus teritorijų planavimo dokumento projektą, planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo: 27.1. Nuostatų 25 punkte nurodytose visuomenės informavimo priemonėse skelbia visuomenei informaciją apie galimybes susipažinti su teritorijų planavimo dokumento sprendiniais, nurodo viešos ekspozicijos ir viešo svarstymo vietą ir laiką, kur priimami pasiūlymai; skelbime nurodomi planavimo organizatoriaus ir plano rengėjo adresai ir telefonų numeriai, elektroninio pašto ir interneto svetainės adresai; 27.2. ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki viešo svarstymo pradžios informuoja raštu suinteresuotas valstybės ir savivaldybės institucijas, suinteresuotą visuomenę, įstaigas ir organizacijas, kurios Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ar raštu teikė pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų ir pareiškė ketinimą dalyvauti viešame svarstyme, taip pat savivaldybes, kurios ribojasi su planuojama teritorija, apie parengto teritorijų planavimo dokumento viešo svarstymo procedūras; 27.3. supažindina visuomenę su parengtu teritorijų planavimo dokumentu; susipažinti su parengtu teritorijų planavimo dokumentu skiriama ne mažiau kaip 10 darbo dienų nuo jo paskelbimo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje, iš jų ne mažiau kaip 5 darbo dienos – teritorijų planavimo dokumento sprendinių viešai ekspozicijai, per šį laiką visuomenė supažindinama su rengiamais sprendiniais ir SPAV ataskaita (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka)“;

7) „28. Pasibaigus susipažinimo su sprendiniais laikui, planavimo organizatorius parengtus teritorijų planavimo dokumento sprendinius, juos iliustruojančią medžiagą, informaciją apie gautus pasiūlymus ir SPAV ataskaitą (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka) pristato visuomenei viešo svarstymo metu Nuostatų 35–39 punktuose nustatyta tvarka“;

8) „29. Planuojamos savivaldybės teritorijos dalies bendrasis planas skelbiamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre“;

9) „35. Planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo viešą svarstymą rengia praėjus Nuostatų [...] 27.3 [...] punktuose nustatytam susipažinimo su teritorijų planavimo dokumento projektu laikui [...] 27.1 [...] punktuose minimame skelbime nurodytu laiku nurodytoje vietoje. Viešo svarstymo vieta ir laikas gali būti patikslinti tokia pat tvarka kaip apie jį skelbta (pranešta), bet ne vėliau kaip prieš 5 darbo dienas iki viešo svarstymo“;

10) „36. Viešai svarstyti teikiamas parengtas savivaldybės ar vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumento pagrindinis brėžinys, kita sprendinius iliustruojanti medžiaga ir SPAV ataskaita (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka). Viešo svarstymo metu planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo aptaria pagal pasiūlymus, gautus iki viešo svarstymo, padarytas pataisas, galimas naujas pataisas pagal viešo svarstymo metu gautus pasiūlymus ir paaiškina, kodėl ir kokie pasiūlymai nepriimtini“;

11) „37. Viešo svarstymo dalyvius ar jų įgaliotus asmenis, taip pat svarstymo metu teikiamus pasiūlymus registruoja planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo – sudaro viešo svarstymo dalyvių sąrašą, pateiktą 2 priede. Sąrašą pasirašo planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo“;

12) „38. Viešam svarstymui pirmininkauja planavimo organizatorius arba jo įgaliotas asmuo. Jeigu per valandą po nustatytos viešo svarstymo pradžios niekas neatvyksta, laikoma, kad viešo svarstymo procedūra atlikta ir tai įforminama viešo svarstymo susirinkimo protokolu. Planavimo organizatorius savo nuožiūra gali surengti viešą svarstymą pakartotinai Nuostatų nustatyta tvarka“;

13) „39. Viešo svarstymo protokolas surašomas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po svarstymo, protokolą pasirašo planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo. Prie protokolo pridedamas viešo svarstymo dalyvių sąrašas. Planavimo organizatorius protokolą paskelbia Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje, išskyrus viešai neskelbiamą informaciją apie dalyvių asmens duomenis.“

10. Atsižvelgiant į pirmiau aprašytas aplinkybes, išskirtinos šios skundo dalys:

10.1. dėl BP keitimo koncepcijos rengimo ir tvirtinimo (pažymos 2.1, 2.2 ir 2.5 punktai);

10.2. dėl Pareiškėjos prašymo pateikti informaciją nagrinėjimo (pažymos 2.4 punktas).

Tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Dėl BP keitimo koncepcijos rengimo ir tvirtinimo

Skundo dalies tyrimo išvados

11. Atsižvelgus į šio skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 paragrafai) bei išanalizavus teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8–9 paragrafuose, konstatuotina, kad:

11.1. Seimo kontrolierius, gavęs Pareiškėjo skundą dėl Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) ir atsižvelgęs į tai, kad jis turi teisę pasitelkti ministerijų ekspertus (pažymos 8.5.4 papunktis), kreipėsi į kompetentingą instituciją – Inspekciją, prašydamas informuoti, ar buvo atlikta BP keitimo koncepcijos valstybinė priežiūra, kokie sprendimai priimti, ar nustatyti teisės aktų pažeidimai (pažymos 4.3 punktas).

Inspekcija pateikė išvadas, kad:

11.1.1. „***Savivaldybės taryba, priimdama Tarybos sprendimą, nepažeidė Įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų***“; „***vykdoma BP korektūra atliekama lokaliaose miesto teritorijose ir įtakos į Jurginių gatvės teritoriją neturi, o neplanuojamoje teritorijoje galioja 2008-10-30 priimti BP sprendiniai***“ (pažymos 6.6 punktas);

11.1.2. Informacija apie BP keitimo pradžią, pasiūlymų teikimo tvarką, planavimo tikslus ir uždavinius, planavimo organizatoriaus ir plano rengėjų adresus bei telefonus, apie koncepcijos stadijoje parengtą SPAV ataskaitą, susipažinimo terminus, vietą, viešo svarstymo datą, laiką, motyvuotų pasiūlymų pateikimo tvarką buvo pateikta teisės aktuose nustatyta tvarka – „***Viešinio procedūros nepažeistos***“; „***rengiant BP keitimo parengiamąjį etapą, visuomenė [...] buvo tinkamai informuota ir svarstymo metu galėjo pareikšti savo pasiūlymus***“ (pažymos 6.7, 6.9, 6.10 ir 6.11 punktai);

11.1.3. BP rengėjo veikloje, nagrinėjant pasiūlymus dėl BP keitimo koncepcijos, „***Procedūrinių pažeidimų nenustatyta***“ (pažymos 6.8 punktas);

11.2. Pareiškėja šio tyrimo metu du kartus kreipėsi į Inspekciją, pateikdama skundus dėl Savivaldybės (BP planavimo organizatoriaus ir kitų dalyvių veiksmų BP keitimo koncepcijos rengimo ir tvirtinimo etape, dėl Tarybos sprendimo teisėtumo; pažymos 6.2 ir 7.3 punktai). Inspekcija pateikė atsakymus Pareiškėjai (pažymos 6.3 ir 7.4 punktai), kuriuose be to, kas nurodyta pažymos 11.1 punkte, pagal kompetenciją konstatavo:

11.2.1. Savivaldybės administracijos direktorė, gavusi Pareiškėjo 2013-03-05 prašymą sukviesti viešą susirinkimą dėl BP keitimo koncepcijos svarstymo ir šios koncepcijos neteikimo (pažymos 4.1 punktą) **Savivaldybės tarybai, turėjo į jį atsakyti per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos** (6.3.1 papunkčio 1 pastraipa) (Savivaldybė to neatliko; pažymos 5.3 punktą);

11.2.2. 2013-08-19 Savivaldybės Nuolatinės stovybos kompleksinio derinimo komisija BP keitimo nesuderino, nes KPD konstatavo, kad BP sprendiniai neatitinka KPD 2011-11-30 išduotų planavimo sąlygų rajono lygmens bendrojo planavimo dokumentams rengti (pažymos 7.4.2 papunktis).

Inspekcijos skyrius teritorijų planavimo dokumentų procedūrų ir sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams patikrins, „kai dokumentas [bus] viešai apsvarstytas ir pasibaigęs Įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje nustatytas planavimo organizatoriaus atsakymo į pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumento pateikusiems asmenims apskundimo terminas, bus suderintas su planavimo sąlygas išdavusiomis institucijomis“ (pažymos 7.4.3 papunktis);

11.2.3. Inspekcijos skyriaus atsakymai į Pareiškėjų skundus gali būti skundžiami Administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 6.3.2 ir 7.4.4 papunktis) (Pareiškėja Seimo kontrolieriui šio tyrimo metu nepateikė duomenų, kad būtų apskundusi Inspekcijos išvadas (atsakymus) Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka);

11.3. Savivaldybės pareigūnai, ne tik rengdami Tarybos sprendimo projektą, bet ir Seimo kontrolierių informuodami, kad ateityje galimai ir Savivaldybės tarybos sprendimuose bus nurodoma, jog jie skundžiami „Per vienerius metus nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams [...] Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo [...] nustatyta tvarka“; pažymos 5.6 punktą), **nurodė Seimo kontrolierių įstatymo neatitinkančių Tarybos sprendimo (-ų) ir Savivaldybės pareigūnų veiksmų (neveikimo) apskundimo tvarką**, nes:

11.3.1. Seimo kontrolieriai nenagrinėja savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos (pažymos 8.5.1 papunktis), taigi Savivaldybės tarybos sprendimai jiems neskustini;

11.3.2. ne Savivaldybės taryba, o Seimo kontrolierius kiekvienu atveju sprendžia, ar taikyti Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnyje nustatytą vienerių metų skundo Seimo kontrolieriams padavimo terminą (pažymos 8.5.2 papunktis).

12. Apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad ši Pareiškėjos skundo dalis **pripažintina pagrįsta pagal pažymos 11.2.1 papunkčio ir 11.3 punkto išvadas**.

13. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad nuo 2014-01-01 pasikeitė teisinis teritorijų planavimo ir valstybinės teritorijų planavimo priežiūros reglamentavimas (pažymos 8.3 punktą, 8.2.2 ir 9.1.2 papunkčiai), nuo paskutinių Savivaldybės (BP planavimo organizatoriaus) veiksmų (žinomų Seimo kontrolieriui) praėjo daugiau nei vieneri metai (pažymos 7.2 punktą).

Atsižvelgus į pirmiau nurodytas aplinkybes ir į tai, kad BP keitimo klausimai yra labai aktualūs ir svarbūs Gamtininkų vietos bendruomenei, manytina, jog yra tikslinga pasiūlyti Inspekcijai pagal kompetenciją atlikti teritorijų planavimo proceso parengiamojo etapo (BP keitimo koncepcijos) ir galimai kitų etapų (nuo 2013-07-19) valstybinę priežiūrą (pažymos 8.3.2 papunktis).

Dėl Pareiškėjos prašymo pateikti informaciją nagrinėjimo

Skundo dalies tyrimo išvados

14. Atsižvelgus į šio skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2.2, 5.8 punktai) bei išanalizavus teisinį reglamentavimą, nurodytą pažymos 8.4 punkte, konstatuotina:

14.1. Savivaldybė, nagrinėdama Pareiškėjos 2013-03-28 prašymą pateikti informaciją (dokumentus) (Savivaldybės 2013-04-08 atsakymas Nr. 19-4.5-760; pažymos 5.8 punktą), pateikė Pareiškėjai Tarybos sprendimo kopiją, jo rengimo medžiagą bei Savivaldybės interneto svetainės

dėl Savivaldybės tarybos 2013-03-28 posėdžio vaizdo įrašo nuorodą (pirmenybė teikiama informacijos teikimui internetu; pažymos 8.4.1 papunktis), tačiau nepateikė Pareiškėjos prašyto Savivaldybės tarybos 2013-03-28 posėdžio protokolo išrašo (toliau vadinama – Informacijos dalis) ir nenurodė priežasties (Vietos savivaldos įstatymo nustatyta tvarka savivaldybių tarybų posėdžiai yra protokoluojami; pažymos 8.1.2 papunktis).

14.2. Savivaldybė privalėjo pateikti Pareiškėjai visą prašomą informaciją (dokumentus), arba nurodyti Informacijos dalies nepateikimo (atsisakymo suteikti informaciją) priežastį, nes nesuteikti prašomos informacijos galima tik Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka (pažymos 8.4.1 papunktis), pavyzdžiui, tais atvejais, kurie nurodyti šio įstatymo 16 straipsnyje, ir šiame straipsnyje nurodyta tvarka (nurodant informacijos, jos dalies nepateikimo priežastis; pažymos 8.4.4 papunktis). Savivaldybė Pareiškėjai nepagrįstai nenurodė Informacijos dalies nepateikimo priežasties.

14.3. Savivaldybė, teikdama informaciją Pareiškėjai, nesivadovavo informacijos išsamumo, tikslumo bei teisėtumo principų reikalavimais (pažymos 8.4.2 papunktis).

15. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas, konstatuotina, kad *ši Pareiškėjos skundo dalis pripažintina pagrįsta.*

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia A bendruomenės skundo dalį dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant klausimus, susijusius su Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimu, pripažinti pagrįsta.

17. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia A bendruomenės skundo dalį dėl Panevėžio miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, nagrinėjant prašymą pateikti informaciją, pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

18. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, Seimo kontrolierius rekomenduoja:

18.1. *Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos* – pagal kompetenciją atlikti Panevėžio miesto teritorijos bendrojo plano keitimo proceso nuo 2013-07-19 valstybinę priežiūrą ir apie rezultatus informuoti Asociaciją bei Seimo kontrolierių.

18.2. *Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriui:*

18.2.1. pateikti Asociacijai Savivaldybės tarybos 2013-03-28 posėdžio išrašą;

18.2.2. ateityje, nagrinėjant asmenų prašymus pateikti informaciją (dokumentus), laikytis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo bei informacijos teikimo principų reikalavimų.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus pranešti iki 2014-12-31.